

TARTU ÜLIKOOL

HANKIJA NIMI: JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

VÄIKEHANGE „SUITSETAMINE VANGLAS“

PAKKUMUS

Pakkuja: Tartu Ülikool

Pakkuja esindaja: Siret Rutiku, grandikeskuse juhataja

Pakkuja kontaktisik: Aleksei Kelli, intellektuaalse omandi õiguse professor

e-post: aleksei.kelli@ut.ee, telefon: 56 508 059

detsember 2025

Väikehange „Suitsetamine vanglas“

Pakkuja üldandmed

Pakkuja ärinimi	Tartu Ülikool
Pakkuja registrikood	74001073
Pakkuja juriidiline aadress	Ülikooli 18, 50090 Tartu
Pakkuja esindaja lepingu allkirjastamisel	Siret Rutiku, grandikeskuse juhataja
Pakkuja kontaktisik/volitatud esindaja lepingu täitmisel - nimi ning kontaktandmed (e-posti aadress, telefoninumber)	Aleksei Kelli tel 5650 8059, e-post aleksei.kelli@ut.ee

Pakkumuse maksumus kuluartiklite lõikes

Kuluartikkel	Ühik	Ühiku hind	Ühiku arv	KOKKU (eurot)
Analüüs „Eesti vanglates suitsetamise lubatavuse materiaalne põhiseaduslikkuse analüüs, keskendudes privaatautonomia kaalutlustele“	analüüs	16 000	1	16 000
Pakkumuse maksumus (ilma käibemaksuta)				16 000
Käibemaks 24%:				3 840
Pakkumuse kogumaksumus (käibemaksuga)				19 840

1. Kinnitame, et pakutav hind sisaldab kõiki tasusid ning pakkuja on teadlik, et tal ei ole õigust täiendavale tasule pakkumuse lähteülesande alusel tehtava töö eest.
2. Kinnitame, et pakkumus on jõus vähemalt väikeostu dokumendis märgitud tähtaja.
3. Kinnitame, et pakkuja on teadlik, et hankija ei kasuta arveldamises ettemaksu.
4. Kinnitame, et kasutame lepingu täitmisel keskkonnahoidlikke lahendusi.
5. Kinnitame, et oleme meeskonna komplekteerimisel järginud võrdse kohtlemise ja mitte-diskrimineerimise põhimõtteid.
6. Kinnitame, et pakkuja on teadlik, et Tal tuleb märkida pakkumuses, milline teave on pakkuja ärisaladus ja põhjendada seda ning selle nõude mittetäitmisel kannab pakkuja riisikot, et hankija avalikustab pakkumuse sisu, mida ei ole ärisaladuseks märgitud.

Pakkumus on jõus 60 päeva alates pakkumuste esitamise tähtpäevast.

Pakkuja: Tartu Ülikool

Pakkuja esindaja: Siret Rutiku, grandikeskuse juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/

1 Lühilevaade kavandatava analüüsi metoodikast ja ülesehitusest

1.1 Uuringu eesmärk, taust ja uurimisküsimused

Analüüsi keskmes on küsimus, kas ja millistel tingimustel on suitsetamise täielik keeld Eesti vanglates kooskõlas kinnipeetavate privaatautonomiaga, arvestades Euroopa Inimõiguste Kohtu (EIK) 4. novembri 2025. a otsust asjas *Vainik jt vs. Eesti*.¹ See teema on leidnud käsitlemist ka siseriiklikus kohtupraktikas.²

EIK leidis nimetatud otsuses, et Eesti ületas konventsiooniga antud kaalutlusruumi, kuna vanglates kehtestatud täielik ja absoluutne suitsetamiskeeld kehtestati ilma suitsetavate kinnipeetavate isikliku autonoomia sisulise hindamiseta. Probleem ei seisnenud kohtu hinnangul eesmärkide (tervise kaitse, julgeolek, avalik kord) legitiimsuses, vaid proportsionaalsuse ja kaalumisprotsessi puudujääkides (vt ka *Vainik jt vs. Eesti* p 161).

Tuumikprobleemiks on seega õiguste konflikt:

- ühelt poolt kinnipeetavate põhiseaduse § 19 ja EIÕK artikli 8 alusel kaitstav privaatautonomia, sh õigus teha teadlikke valikuid oma keha ja tervise suhtes;
- teiselt poolt riigi kohustus tagada mittesuitsetajatele tubakavaba elukeskkond, vanglapersonalile ohutu töökeskkond ning vangla julgeolek ja tuleohutus.

Analüüsi tuumaks on küsimus, kas kehtiv regulatsioon saavutab nende huvide vahel õiglase tasakaalu või kas see on kujunenud ebaproportsionaalseks, kuna on valitud kõige intensiivsem võimalik meede, mh vähem piiravaid alternatiive sisuliselt kaalumata.

Hanke kirjelduse kohaselt tuleb „*analüüsida ning hinnata tervikuna, kas täielik suitsetamise keeld Eesti vanglates on kinni peetavate isikute privaatautonomia kaalutlusi arvestades õiguspärane. Analüüsis tuleb vastata küsimusele, kas ja miks kaaluvad täieliku keelu kehtestamise põhjendused üles suitsetavate kinnipeetavate õiguse vabale eneseteostusele (privaatautonomiale)*“.

Analüüsi eesmärk on anda terviklik ja süstemaatiline õiguslik hinnang, kas ja millistel tingimustel on vanglates kehtiv täielik suitsetamiskeeld kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseadusega, Euroopa inimõiguste konventsiooniga ja muude, asjaomaste õigusaktidega. Analüüs arvestab seejuures kinnipeetavate privaatautonomiat, mittesuitsetajate õigusi ning vangla kui tööandja kohustusi.

Analüüsi keskne uurimisküsimus on: Kas suitsetamise täieliku keelu kehtestamise põhjused Eesti vanglates kaaluvad üles suitsetavate kinnipeetavate õiguse vabale eneseteostusele (privaatautonomiale)?

Sellele vastamiseks käsitletakse muu hulgas järgmisi küsimusi:

1. Milline on suitsetamise kui privaatautonomia väljenduse õiguskaitse ulatus vanglateskonnas Eesti põhiseaduse ja Euroopa inimõiguste konventsiooni kontekstis?

¹ *Vainik jt vs. Eesti* (17982/21). Arvutivõrgus: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-245684%22%7D> (20.12.2025).

² Nt Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 17.12.2019 otsus kohtuasjas 5-19-40, halduskolleegiumi 22.05.2014 otsus kohtuasjas 3-3-1-30-14.

2. Millised on riigi legitiimsed eesmärgid suitsetamise piiramisel vanglas (tervise kaitse, tööohutus, julgeolek, resotsialiseerimine) ning kuidas need suhestuvad privaatautonoomiaga?
3. Kas täielik suitsetamiskeeld on proportsionaalsuse analüüsi mõttes vajalik meede, või eksisteerivad vähem piiravad, kuid sama eesmärki teenivad alternatiivid?

1.2 Normatiivne ja dogmaatiline analüüs

Analüüsi aluseks on põhiseadus, vangistusseadus, tubakaseadus ning töötervishoiu- ja tööohutuse seadus ning nende alusel antud õigusaktid ja rakenduspraktika.

Hinnatakse materiaalse põhiseaduspärasuse küsimust, jättes vastavalt pakkumuskutse tingimustele kõrvale formaalse põhiseaduspärasuse võimalikud küsimused.

Rahvusvahelise ja Euroopa inimõiguste kontekstis on keskne roll Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikal (sh Vainik jt vs Eesti), Euroopa vanglareeglitel, rahvusvahelistel konventsioonidel.

Analüüs aitab hinnata asjakohase Eesti regulatsiooni eripära ja põhjendatust.

Analüüsi võimalik struktuur ja ülesehitus:

1 Euroopa Inimõiguste Konventsiooni ja Eesti põhiseaduse koosmõju

Teostatava hankeobjekti kirjeldusega tellitud materiaalne põhiseaduslikkuse analüüs eeldab EIK asjakohase otsuse mõju ja kaalu hindamist Eesti õiguskorrale. Analüüsi teostamine nõuab seetõttu Euroopa Inimõiguste Konventsiooni (EIÖK) ja Eesti Vabariigi põhiseaduse vahelise koosmõju käsitlemist. Sealhulgas vastust küsimustele, milline on EIK otsuste roll ja tähendus Eesti õiguskorras ning kuidas suhestuvad Euroopa inimõiguste konventsioonist tulenevad kohustused Eesti Vabariigi põhiseadusega kaitstud põhiõigustega.

Lähtuvalt konkreetsetest asjaoludest näitlikustab analüüs koosmõju erinevate varemate EIK kohtuotsuste abil, mida EIK on vangistust käsitlevates küsimustes Eesti Vabariigi suhtes teinud (mh: Kalda vs. Eesti, EIK 19.01.2016, avaldus nr 17429/10; Karp vs. Eesti, EIK 04.10.2016, avaldus nr 62833/10; Treial vs. Eesti, EIK 20.01.2015, avaldus nr 48129/09 jms).

2 EIK otsuse vaidlustamise võimalus ja menetluslik kord

Analüüsi teine peatükk käsitleb lühidalt EIK otsuse vaidlustamise võimalusi ja korda. Selles osas kirjeldatakse, millised menetluslikud vahendid on riigil EIK otsuse suhtes kasutada, millised on nende eeldused ja piirid ning millises menetluslikus olukorras Eesti riik käesolevas asjas paikneb. Selle osa eesmärk on selgitada, kas ja millistel tingimustel on otsuse vaidlustamine Eesti Vabariigile õiguslikult võimalik.

3 Normatiivne ja kohtulik lähtekoht konkreetsetes asjas

Analüüsi kolmas peatükk käsitleb lühidalt vaidluse normatiivseid ja kohtulikke lähtekohtasid, lähtudes Euroopa Inimõiguste Kohtu 4. novembri 2025. a otsusest asjas Vainik jt vs Eesti. Selles osas kirjeldatakse EIK tuvastatud rikkumise olemust, keskendudes kohtu järeldusele, „et Eesti, kehtestades vanglates täieliku suitsetamiskeelu ilma hindamata selle tähtsust ja mõju suitsetavate kinnipeetavate isikliku autonoomia seisukohast, ei esitanud selle nii kaugeleulatuvat ja absoluutset keelu põhjendamiseks asjakohaseid ja piisavaid põhjuseid ning ületas seega konventsiooniga ette nähtud otsustusruumi“ (vastavalt hanke objekti tehnilisele kirjeldusele).

4 Privaatautonoomia mõiste ja ulatus vangistuse kontekstis

Analüüsi neljas peatükk avab kinnipeetavate privaatautonoomia sisu ja ulatust vangistuse kontekstis, seda nii EIK kohtupraktika kui ka Riigikohtu praktikas toodud näidete abil. Käsitletakse kohtute hinnangut küsimusele, millisel määral hõlmab privaatautonoomia isiklikke valikuid olukorras, kus isiku liikumis- ja tegutsemisvabadus on vangistuse tõttu piiratud.

5 Täielik suitsetamiskeeld vanglas kui privaatautonoomia piirang

Täielik suitsetamiskeeld vanglas kui meetme olemus ja selle intensiivsust vangla kontekstis. Suitsetamiskeelu mõju hindamiseks tuleb käsitleda keelu iseloomu, st keeld suitsetada igas ruumis ja igal ajal, seejuures puuduvad erandid ka pikaajalistele suitsetajatele. Tuleb hinnata, millist mõju avaldab keeld kinnipeetavatele.

6 Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Eesti õiguse proportsionaalsuse analüüsi võrdlus ja koostoime

Antud alapeatükis käsitletakse teoreetilise lähtekohana Euroopa Inimõiguste Kohtu ja Eesti õigusele omase proportsionaalsuse analüüsi erisusi ja sarnasusi. Eesmärk on luua metoodiline alus edasiseks analüüsiks ning selgitada, millises raamistikus tuleb suitsetamiskeelu õiguspärasust hinnata.

7 Piirangu eesmärgid

Analüüsi viiendas osas kirjeldatakse täieliku suitsetamiskeelu kehtestamise eesmärke ning hinnatakse nende legitiimsust, näidates ära, millised kohustused lasuvad vanglal. Käsitletakse vangla kohustust tagada mitesuitsetavatele kinnipeetavatele tubakavaba elukeskkond ning tööandja kohustusi tubakavaba töökeskkonna tagamisel, samuti riigi kohustusi tervise ja ohutuse kaitsel vangla kui kinnise institutsiooni eripära arvestades.

7.1 Kinnipeetavate tervise kaitse ja vangla kui tööandja

Kinnipeetavate tervise kaitse, mis on ühildatav vangistusseadusest tuleneva kohustusega tagada kinnipeetavate elu ja tervise kaitse. Vaatluse all on mitesuitsetavate kinnipeetavate õigus tubakavabale elukeskkonnale ja kaitse passiivse suitsetamise eest. Teiseks tuleb käsitleda vangla ametnike ja töötajate õigusi, sh õigust töötervishoiu- ja tööohutuse seadusest tulenevale tubakavaba töökeskkonnale. Käsitlemise tulemuseks on samuti põhjendus, miks suitsetamise reguleerimine vanglas on legitiimne.

7.2 Vangla haldus- ja korralduslikud kaalutlused

Järgmiselt tuleb käsitleda vangla haldus- ja korralduslikke kaalutlusi, mille eesmärk on hinnata, kas ja mil määral halduslikud argumendid saavad toetada täielikku keeldu. Tuleb silmas pidada järelevalve teostatavust, st osaliste keeldude (nt suitsetamisruumid, ajad, tsoonid) haldamise raskus, turvalisuse aspekte (tuleohutus, ebaseadusliku kaubanduse risk) ja ressursipiirangud (personali ja ruumide piiratus).

8 Suitsetamiskeelu proportsionaalsuse analüüs konkreetsetes kontekstis

Analüüsi kuuendas osas kirjeldatakse proportsionaalsuse analüüsi ülesehitust, mille alusel hinnatakse, kas täielik suitsetamiskeeld vanglates on kinnipeetavate privaatautonoomia seisukohast õiguspärane. Selles osas kirjeldatakse, kuidas analüüsis hinnatakse keelu proportsionaalsust võrreldes privaatautonoomia riive intensiivsusega.

8.1 Piirangu sobivuse hindamine Eesti õiguse kontekstis

Analüüsi antud osas hinnatakse suitsetamise keelu sobivust seatud eesmärkide saavutamiseks Eesti põhiseadusliku proportsionaalsuse testi esimese astme kohaselt.

8.2 Piirangu vajalikkuse hindamine Eesti õiguse kontekstis

Antud osas kirjeldatakse piirangu vajalikkuse hindamist Eesti õiguse kontekstis. Hinnatakse, kas täielik suitsetamiskeeld on vältimatult vajalik või kas eesmärkide saavutamiseks oleks võimalik kasutada vähem intensiivseid meetmeid, mis riivaksid kinnipeetavate privaatautonomiat väiksemas ulatuses.

8.3 Piirangu mõõdukuse hindamine Eesti õiguse kontekstis

Analüüsi antud osas hinnatakse täieliku suitsetamiskeelu mõõdukust ehk proportsionaalsust kitsamas tähenduses Eesti õiguse kontekstis. Mõõdukuse raames Riigikohtu varasema seisukohaga, et riigi poolt taotletav kasu on sellise intensiivsusega riive puhul piisavalt kaalukas.

8.4 Eesti proportsionaalsuse analüüsi hindamine Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast arvestades

Analüüsi seitsmenda teema viimases alapeatükid kirjeldatakse, kuidas Eesti õiguse kohaselt läbi viidud proportsionaalsuse analüüsi tuleb hinnata Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas teostatava proportsionaalsuse analüüsist lähtudes. Selles osas hinnatakse mh, kuidas EIK käsitleb:

- riigi otsustusruumi;
- milliseid nõudeid seab kohus piirangute põhjendamisele ning
- kuidas EIK oma praktikas hindab seda, kas siseriiklik kaalumine on olnud asjakohane ja piisav ja kaalumine piisavalt hoolikas.

Analüüsi alapeatükk võimaldab võrrelda Eesti põhiseaduslikku proportsionaalsuse analüüsi vastava EIK praktikaga ning hinnata, kas ja millises ulatuses vastab siseriiklik kaalumine EIK poolt nõutavale tasemele.

9 Lõplik järeldus ja väljavaade

Analüüsi viimases osas koondatakse eelnevates osades käsitletud küsimused lõplikuks järelduseks, mis võimaldab hinnata, kas täielik suitsetamiskeeld kaalub üles suitsetavate kinnipeetavate õiguse vabale eneseteostusele. Järeldus annab põhjendatud aluse langetada informeeritud otsus EIK asjakohase otsuse vaidlustamise ja võimalike muude edasiste sammude osas.

10 Oodatav tulemus ja lisaväärtus

Analüüsi tulemusena valmib selge ja argumenteeritud õiguslik hinnang, mille lisandväärtus seisneb selles, et

1. Analüüsi selge järeldus aitab kujundada õiguskindla ja kestliku regulatsiooni, mis vastab EIK standarditele;
2. Põhjendatud ja asjakohane õiguslik käsitus näitab, milliste kriteeriumite alusel peab vangla hindama vangide suitsetamise piiramist;
3. Analüüsis käsitletav asjakohane Eesti õiguskord aitab seadusandjal selgelt mõista võimalike (seadus-)muudatuste vajadust ja sisu.

Koostöö tellijaga toimub jooksvalt ja paindlikult, lähtudes töö kiireloomulisusest ning vajadusest tagada analüüsi sisuline kvaliteet ja tähtaegne valmimine.

11 Uuringu läbiviijad

11.1 Uuringu läbiviimiseks vajalikud kompetentsid ja eelnevad kogemused

Uuring eeldab kõrgetasemelise juriidilise pädevuse olemasolu. Uuringut viivad läbi kolm õigusteaduse doktorikraadiga valdkondlikult üksteist täiendavat eksperti ning ekspertrühma töös osaleb üks noorema põlvkonna jurist. Pakkumuse esitaja lähtub soolise võrdõiguslikkuse põhimõttest, mille kohaselt on ekspertrühm moodustatud selliselt, et naiste ja meeste osakaal on võrdne.

Uuringu läbiviimisel lähtuvad eksperdid neutraalsuse ja teadusliku objektiivsuse põhimõtetest. Tartu Ülikool ei esinda antud teema käsitlemisel huvigruppe.

Uuringu läbiviimise juhteksperdiks on Tartu Ülikooli õigusteaduskonna riigiõiguse kaasprofessor Dr. Paloma Krõõt Tupay, kes on aastaid tegelenud põhiõiguste temaatikaga. Dr. Tupay loob analüüsi üldise kontseptuaalse raamistiku ning panustab sisulise analüüsi läbiviimisesse.

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna kriminaalmenetluse lektor ja Pärnu Maakohtu kohtunik Dr. Tambet Grauberg panustab kriminaalmenetluse ja vangistusõiguse ning kinnipeetavate privaatautonomia analüüsi.

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna intellektuaalse omandi õiguse professor Dr. Aleksei Kelli panustab kinnipeetava privaatautonomia (vaba eneseteostuse) ja selle piirangute analüüsi. Tulenevalt eelevast praktilisest kogemusest ja toimivast koostööst Justiits- ja Digiministeeriumiga, täidab Dr. Kelli ka projektijuhi kohustusi.

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna magistrant Maarika Maripuu panustab vanemate kolleegide juhendamisel kinnipeetava privaatautonomia (vaba eneseteostuse) ja selle piirangute analüüsi.

Nimetatud eksperdid teostavad sisulise analüüsi ning ei delegeeri ilma eelneva kokkuleppeta tellijaga ülesandeid kolmandatele isikutele. Ekspertide vahetuse võivad tingida erakorralised asjaolud nagu nt haigestumine, jmt.

Allpool on esitatud ekspertide lühitutvustused.

11.2 Paloma Krõõt Tupay

Käesoleva uuringu juhtekspertri riigiõiguse kaasprofessor Paloma Krõõt Tupay on olnud seotud riigiõigusega aastaid. Lisaks teadus- ja õppetööle Tartu Ülikoolis on Dr. Tupay töötanud Justiits- ja Digiministeeriumis avaliku õiguse talituse nõunikuna ja Vabariigi Presidendi nõunikuna. Samuti on ta Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) haldusnõukogu liige (2022-2027) ning Inimõiguste Keskuse Nõukogu liige.

Dr. Tupay on osalenud mitmes riigi- ja põhiõigustele keskendunud projektides ning avaldanud mitmeid teaduspublikatsioone. Põhiõigustega seonduva analüütilise töö aktuaalsete näidetena võib esile tuua järgmised publikatsioonid (kvalitatiivne andmeanalüüs ja õiguslik analüüs):

- Väljanõutava isiku põhiõiguste kaitse Eesti ja Ameerika Ühendriikide vahelises väljaandmismenetluses. Riigiõiguse aastaraamat, 5, 15–47 (2025; koos mitmete kaasautoritega).
- Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus asjades UAB Profarma ja UAB Bona Diagnosis vs. Leedu. Ehk kuidas inimõiguste kohus leidis endas riigihankeõiguse soone. Juridica, 6-7, 453–466 (2025; koos E.-M. Aguga).
- The Estonian e-state and challenges of regulating public sector digitalisation. In: Public Digitalisation in a legal perspective. Status, challenges and opportunities for Nordic-Baltic Cooperation. (36–70). Nordic Council of Ministers (2024; koos M. Mikiveriga).

Dr. Tupay on kollektiivi juhtautorina koostanud ja esitanud 2025.a detsembris Riigiõiguse Sihtkapitalile (Teaduste Akadeemia) koos tunnustatud kaasautoritega Eesti riigiõiguse õpiku.

Dr. Tupay on osalenud mh järgmistes uurimisprojektides (sh uuringuaruannete koostamine):

- Riigihaldus vs riigihange: “teha ise või sisse osta” otsuse õiguslikud küljed. 01.01.2025–31.12.2025 (põhitäitja).
- Õigusteaduslik analüüs vabatahtlike valdkonnas kavandatavatele teenuse muudatustele. 01.05.2025–26.09.2025 (vastutav täitja).
- Riskihindamise instrumendi väljatöötamine sotsiaalhoolekandeline abivajadusega inimeste tuvastamiseks. 01.08.2022–31.12.2023 (põhitäitja).
- Õigusriigi taastamine: riigi- ja haldusõiguse ning kohtusüsteemi reformimine Eesti Vabariigi taasiseseisvumisel. 01.07.2021–01.12.2023 (täitja).

Dr. Tupay on panustanud samuti mitmetesse teistesse uurimisprojektidesse, analüüsidesse ja publikatsioonidesse. Täiendav info: https://www.etis.ee/CV/Paloma%20Kreet_Tupay/est/

11.3 Tambet Grauberg

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna kriminaalmenetluse lektor ja Pärnu Maakohtu kohtunik Dr. Tambet Grauberg keskendub oma uurimis- ja õppetöös kriminaalmenetluse toimimisele, menetlusosaliste põhiõiguste kaitsele ning tõendite kogumise ja menetluse kvaliteedi tagamise teemaikale.

Tema uurimisvaldkonna põhieesmärk on süvendada arusaamist kriminaalmenetluse õiguspärasest rakendamisest ja põhiseaduslike õiguste kaitsmisest menetluse kõikides etappides. Sellest lähtub ka Dr. Graubergi panus teaduskirjandusse ja akadeemilisse diskursusesse.

Kvalitatiivse andmeanalüüs ja õigusliku analüüsi näitena võib tuua järgmised publikatsioonid:

- Grauberg, Tambet (2023). Tõendite vahetu uurimine apellatsioonimenetluses. Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 21. juuni 2022. a ja 10. mai 2023. a otsused asjas 1-20-2143. Juridica, 7, 604–611.
- Grauberg, T. (2022). Kannatanu võistlevas kohtumenetluses. Juridica, 9-10, 752–760.

Täiendav info: https://www.etis.ee/CV/Tambet_Grauberg/est

11.4 Aleksei Kelli

Prof. Aleksei Kelli on Tartu Ülikooli õigusteaduskonna intellektuaalse omandi õiguse professor ning õigusteaduskonna asedirektor teadustöö alal. Kuigi Dr. Kelli teadustöö põhifookus on olnud intellektuaalse omandi ja isikuandmete kaitse küsimustel, on nende valdkondadega lahutamatult seotud ka põhiõiguste analüüs, millega ta on järjepidevalt tegelenud nii teadustöös kui ka institutsionaalses eksperditegevuses.

Põhiõigustega seonduva institutsionaalse töö näidetena võib esile tuua Dr. Kelli tegevuse Eesti Advokatuuri aukohtu liikmena (2021–2025), kus ta on osalenud õiguste, vastutuse ja kaalutusotsuste hindamises ning CLARIN ERIC õigus- ja eetikakomitee liikmena (alates 2012), sh komitee esimehena aastatel 2016–2020.

Põhiõigustega seonduva analüütilise töö näidetena võib esile tuua järgmised publikatsioonid (kvalitatiivne andmeanalüüs ja õigusliku analüüs):

- Kommentaarid Eesti Vabariigi põhiseaduse §-le 32 (omandiõigus ja proportsionaalsus) teoses *Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne* (viies väljaanne, 2020; koos M. Otsa ja P. Roosmaga).
- Kommentaarid Eesti Vabariigi põhiseaduse §-le 39 samas väljaandes (viies väljaanne, 2020; koos H. Pisukesega).
- artikli *Intangible Cultural Heritage and Intellectual Property Protection as Two Sides of the Same Human Rights Coin* avaldamine ajakirjas *Nordic Journal of Human Rights* (2023), mis käsitleb põhiõiguste, kultuuripärandi ja intellektuaalomandi vahelist tasakaalu (koos A. Paulusega).

Dr. Kelli on osalenud muuhulgas järgmistes uurimisprojektides (sh uuringuaruannete koostamine):

- Riigihaldus vs riigihange: “teha ise või sisse osta” otsuse õiguslikud küljed. 01.01.2025–31.12.2025 (põhitäitja).
- Innovatsioon siseturvalisuse arendamise Euroopa hankijate koostöövõrgustiku loomise teel. 01.05.2019–30.04.2024 (täitja).
- Ennetuse teadusnõukogu. 01.08.2023–01.02.2025 (asendusliige).
- Analüüs erakopeerimise tasu jaotuskava koostamise kohta. 07.11.2023–31.12.2023 (vastutav täitja, analüüsi põhiautor).
- Autoriõiguse hariduserandite kasutamise ulatus kultuuripärandiasutustes. 31.05.2023–09.10.2023 (vastutav täitja, analüüsi põhiautor).

Aleksei Kelli on olnud projektijuht ja analüütik ka mitmetes teistes siseriiklikes ja rahvusvahelistes uurimisprojektides, sealhulgas olnud projektijuht ja vastutav täitja Justiitsministeeriumi tellitud õigusanalüüsides, mis eeldavad põhiõiguste, proportsionaalsuse ja riigi sekkumise piiride süsteemset käsitlemist.

Täiendav info: https://www.etis.ee/CV/Aleksei_Kelli/est/

11.5 Maarika Maripuu

Tartu Ülikooli õigusteaduskonna magistrant Maarika Maripuu on oma karjääri jooksul advokaadibüroo juristina osalenud mitmete põhiseaduspärasust käsitlevate analüüside koostamisel, millest märkimisväärsimad on käsitlenud vaenukõne kriminaliseerimist, vaenu õhutava sümbolika keelustamist ning keskkonnapiirangute suhet isiku omandiõigusega. Oma magistritöö kirjutab ta teemal Riigikogu kaasatus EL poliitika kujundamisesse.

Maripuu on korduvalt Dr. Paloma Krõõt Tupay'd teadustöös toetanud, olles muuhulgas üks riigiõiguse õpiku kaasautoritest.

Põhiõigustega seonduva analüütilise töö aktuaalsete näidetena võib esile tuua järgmised publikatsioonid:

- Kas indenniteedi regulatsioon Eesti õiguses vajab muutmist? Võrdlev käsitlus Euroopa Liidu liikmesriikide õigusruumis (uurimistöö, 2022).

Pakkuja: Tartu Ülikool

Pakkuja esindaja: Siret Rutiku, grandikeskuse juhataja

/allkirjastatud digitaalselt/